

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

„Mitte ühte sammu ei taha
meie võõrast maad, kuid ka
oma maast ei anna me ühtegi
verssokit kellegile.“

Stalin.

Nais

TÖÖLINE ja KOLHOOSNIK

„Kulvaja“ kirjastus

1933

51
August

A.V.

SISUKORD:

	Lhk.
I. Poliitiline osa.	
Rahvusvaheline sõjavastane päev. <i>H. V.</i>	1—3
30 aastat kõige ägedamat võitlust. <i>A. P.</i>	4—5
Naistöoline-naiskolhoosnik, õpi marksismi-leninismi <i>H. Pallenberg</i>	5—6
II. Ilukirjandus.	
— — Jutt sellest, kuidas eestlased juutideks muutuvad. <i>Malle</i>	7—8
Täpselt kümme. <i>F. S.</i>	9—10
III. Kindlustame rahvusvahelist sidet.	
Tööliste ühine väerind tugevneb.	10—11
Naisterahvaste rõhumine valges Eestis.	11—12
Saksamaa naistöliste revolutsioonilisest võitlusest	12—14
IV. Laste kasvatusest.	
Puudus, mis tuleb kõrvaldada.	14—15
Kuidas lapsi toita.	14—15
V. Majanduse osa.	
Kartul.	15—16
Üleskutse.	17

Võitlusele revolutsioonilise väljapääsu eest kriisist, proletariaadi diktatuuri eest!

Rahvusvaheline sõjavastane päev

2065

Tänavuaastane rahvusvaheline sõjavastane päev 1. august möödub erilistes tingimustes, eriliselt teravas klassivõitluse ajajärgus, kus kapitalistlikkude riikide vahekorrad on äärmiselt pinevaks muutunud, milliste lahendamist nähakse ainult uues verevalamises ja sõjas.

Kapitalistliku süsteemi kriis pole millaski nii teravalt end tunda annud, kui praegusel silmapilgul. Kriis haarab oma alla kõik kapitalismi valmistusalad kui ka põllumajanduse ja rahanduse.

Kapitalistliku süsteemi kriisi teravnemisega koondatakse valmistust, tuhanded töölised heidetakse värava taha. Valmistusse vilakse sisse ennenägematu ratsionaliseerimine ja töö intensifitseerimine, et töolistelt suuremat tööhulka välja pressida.

Eriti raskesse seisukorda on asetatud naistöölised. Ühesuguse töö eest antav tasu on palju väiksem kui meestöolistel. Vabrikust vallandatud abielusseisvad ehk raskejalgsed naisterahvad jäetakse ilma sotsiaalse toetusest. Töötasu kärbitakse kuni 15—40 protsendini, mis naistööliste keskel suurt rahulolematust tekitab.

Töötavatel hulkadel puuduvad võimalused kõige hädatarvilisema tarbeasja muretsemiseks. Hulkade ostujõud on äärmiselt langenud, kaubad jäävad ladudesse seisma ja muutuvad hallitamise ja mädanemise järele tarvitamiseks kõlbmatuks.

Samal ajal kui miljonid uulitsatel tööta ja näljasena lootusetult tööd otsivad, hävitatakse vilja merde heitmise või põletamisega, et vilja hindu kõrgele kruvida. Majandusliku elu langemisega käib kaasas töölisklassile pealetungimise suurenemine. Töolistel puuduvad igasugused õigused, puudub sõna-, koosoleku- ja trükivabadus. Töölise esindajaid vangistatakse ehk lastakse nurgatagant maha. Töölise organisatsioonid suletakse. Võetakse needki õigused ära, mida varemalt kätte võidetud, näiteks Saksamaal tahetakse naisterahvastelt hääletamise õiguse röövida.

Terves reas kapitalistlikes riikes mõllab kõige metsikum, verisem terror, eriti mõllab see fashistlikul Saksamaal. Töölised on linnupriiks kuulutatud — neid

võib fashisti kuul iga minut surmata. Töölise-raioonides pannakse toime läbiotsimisi ja vangistamisi, peksetakse nälgitud töölinnainai ja lapsi armuheitmatult. Fashism pidutseb tööliste veristamisest ja tapmisest.

Kõige terrori ja tapmiste peale vaatamata valmistub töölisklass pealetungimisele. Sagenevad streigid ja kokkupõrkamised võitlevate tööliste ja hambuni relvastatud politseinikkudega ja fashistidega. Eriti teravaks muutub olukord Saksamaal. Kommunistlik partei on kõige sügavamale põranda alla aetud.

Kommunistliku partei häälekandja on suletud. Kommunistlikud lehed ja proklamatsioonid, mis ilmuvad illegaalsel teel, laotatakse ennekuulmata suurel arvul laiali. Nad kutsuvad hulkasid ühise võitlusväerinna mobiliseerimisele. Kasvab klassiteadvus tööliste keskel, kes sotsiaaldemokraatide äraandlikust poliitikast ja silmakirjalikkusest aru saavad ja nendele lõpulikult selja pööravad.

Sotsiaaldemokraadid on töölisklassi huvid kodanlusele hõbeseekli eest maha münunud ja kodanluse kolmandaks parteiks muutunud. Töölisklass peab sotsiaaldemokraatide juhtidele kõige vihasema võitluse vastu seadma, nende äraandlikku poliitikat paljastama ja realiikmeid ühisesse võitlusväerinda mobiliseerima.

Järjest suureneva üldkriisi teravnemisega ja töölisklassi revolutsiooniliku võitluse kasvamisega näeme kapitalistlikkude riikide vahekordade teravnemist, mis iga silmapilk võib plahvatuseni viia. Ega siis asjata imperialistlikud riigid uuele tapatalgule palavikuliselt ette ei valmistaks. Suureneb sõjariistade, lõhkainete ja igasuguste sõjavarustuste valmistamine. Lastakse välja merehiiglasid ja igasuguseid keerulisi tapamasinaid. Mobiliseeritakse nii mees- kui naisfashistlikke sõjalisi organisatsioone, keda hoogsalt treeneritakse ja sõjategevuseks ette valmistatakse.

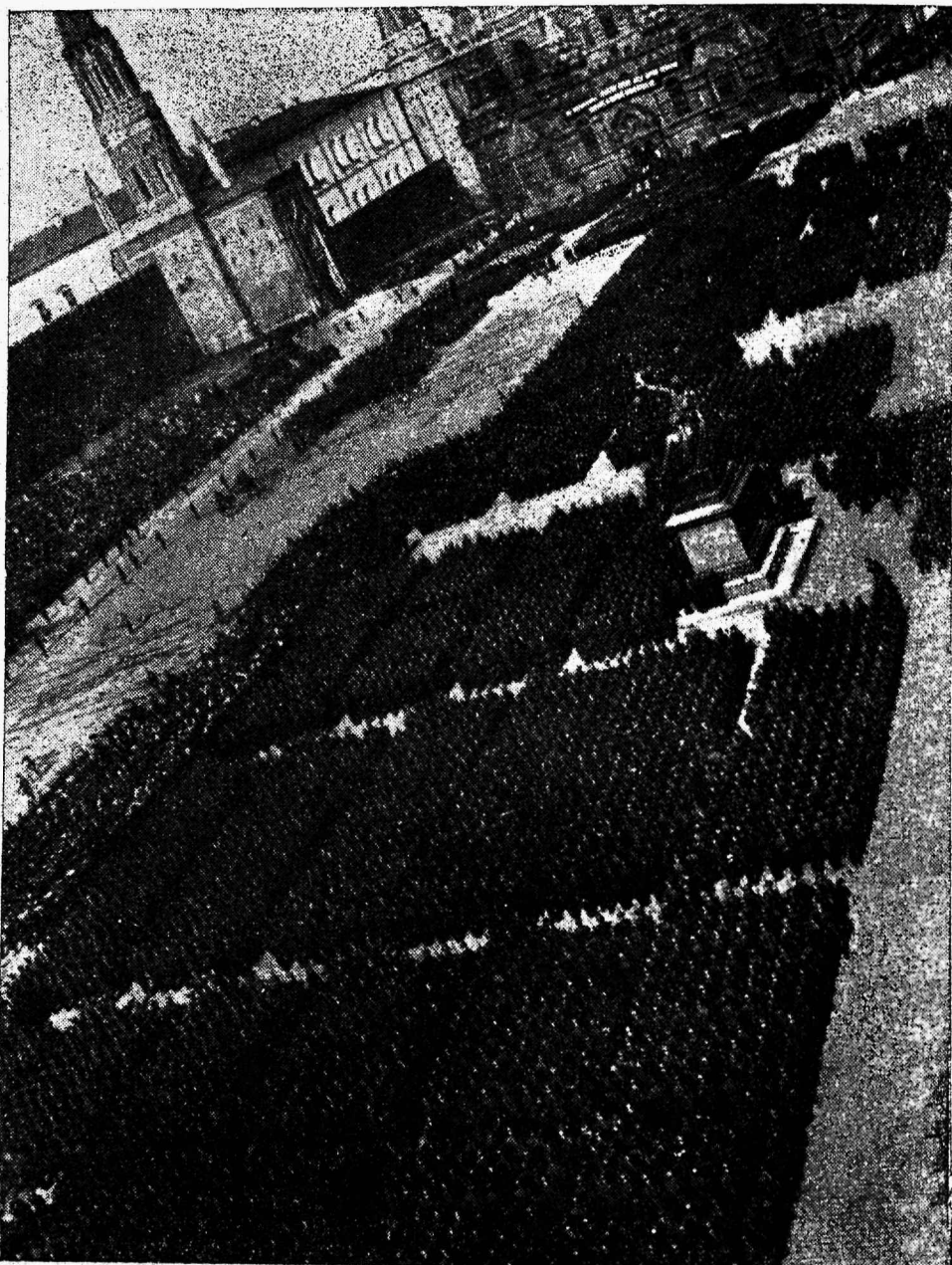
Võtame kas või pisitillukesed valge Eesti. Ka siin räägitakse sõjalaevastiku ehitamisest. Nagu kodanlised ajalehed teatavad, müüs valge Eesti oma 2 sõjalaeva „Lennuki“ ja „Vambola“ ühele Lõuna-

Ameerika osariigile Peru'le. Need olid Eestil ainukesed sõjalaevad, mis Nõuk. Liidult Inglismaa kaasaaitamisel saadi. Müü-

dud laevade raha loodetakse modernsõja-

miseks välja mõeldud, valmistavad imperialistlikud riigid sõjale ette.

Iga päevaga muutuvad vahekorrad imperialistiikkude riikide vahel teravamaks,

1. Punasel platsil

laevade eest sissemaksu rahaks ära kasutada, ülejäänud raha tuleb muidugi elanikkude hulkadele maksukoormana peale panna.

„Ümarguste laudade“ ja teiste igasuguste rahvusvaheliste nõupidamiste peale vaatamata, mis hulkade petmiseks ja pimesta-

käib võitlus uute turgude pärast, kuhu oma tööstussaadusi mahutada, käib võitlus ülevõimu maksmapanemise eest.

Inglismaa ja Ameerika vihasem vaenlane Jaapan püüab oma majanduslikke kui ka sõjalisi seisukohti Vaikse ookeani piirkonnas kindlustada ja laiendada. Jaa-

pani sõjaväed okupeerisid Mandshuuria ja tungivad edasi Mongooliasse. Jaapani pealetungimine ja uute maakohtade haaramine Sise-Mongoolias ja Põhja-Hiinas muudab rahvusvahelised vastolud ennenägematu teravaks, eriti Jaapani ja Ameerika ning Jaapani ja Inglismaa vahel.

Jaapani imperialismi peamiseks ülesandeks on ükskõik millise hinna eest Ameerika mõju Vaikse okeani piirkonnas kõrvaldada ja, teiseks, olla eelväeks Nõuk. Liidu vastases sõjategevuses.

Imperialistlikud riigid otsivad liitlasi. Ameerika ja Prantsusmaa vahel peetakse läbirääkimisi, kuidas ühiselt Jaapani-vastasele sõjalisele tegevusele ette valmistada.

Vaatamata sellele, et imperialistlike riikide vahekorrad teravnevad, näevad nad Nõukogude Liidus ühist vaenlast, keda ühisel jõul tuleb hävitada. Inglise imperialism räägib avalikult Nõukogude Liidu vastase sõja tarvidusest. Kääriv õhkkond Kauges-Idas on otsekoheseks hädahouks meile, sest Jaapani ja Hiina sõda võib Nõukogude Liidu vastaseks interventsiooniks ümber kasvada. Imperialism tahab oma vastolusid lahendada Nõukogude Liidu arvel.

Viimaste kuude jooksul provotseerib Jaapan rida Nõukogude Liidu vastaseid väljaastumisi, vangistab ja rüüstab Nõukogude Liidu kodanikke, paneb toime raudtee varanduste röövimisi ja varastamisi. Jaapani imperialistlike haikalade häälekandjad viivad järjekindlalt nõukogude-vastast kihutustööd ja levitavad laimujutte, et provotseerida Nõukogude Liitu sõjale.

Kui tänapäev meie peade kohal ei lenda veel vaenlase aeropläänid või mürtsu kahurid, siis võib seda homme olla. Iga päevaga nihkume sõjale lähemale, sest imperialistid ei näe kriisist muud väljapääsu, kui ainult sõjas ja maailma ärajagamises.

Ja nüüd, mil kapitalism tüürib fashismi poole, kus puuduvad igasugused demokraatlikud sõnakõlksud ja lubamised, peab kõigi maade tööliklass kõige vihasema, kõige otsustavama võitluse vastu valmis seaduma. Fashism on suurkodanluse avalik vägivaldne diktatuur ja on imperialismi mädanemise paratamatu produkt, mis tugineb vägivaldne ja terrorile. Rahvusvaheline sõjavastane päev peab olema

maailma proletariaadi revolutsiooniliste jõudude ülevaatuse päevaks.

Sel päeval läheb proletariaat uulitsatele kommunistliku partei võitlusloosungeid kõrgel hoides. Nad peavad üles näitama kõige suuremat sallimatust fashismi vastu. Nad peavad enestele ja oma lastele nõudma tööd, leiba ja tegevuse vabadust. Peavad nõudma vangistatud klassivendade vabastamist. Töörahal tuleb halastamata paljastada neid salaseptsusi, mis sihitud Nõukogude Liidu vastu.

Surmakrampides vinsklev kapitalism oma lähenevat hääbumist nähes, teeb kõik, et oma eluiga pikendada, võimalust selleks näeb ta Nõukogude Liidu vastases sõjas ja interventsioonis.

Nõukogude Liit on alati rahu eest võidelnud ja näitas veel kord oma tõsist rahuarmastust, kui ta Jaapanile Kaugeda raudtee müümiseks ettepaneku tegi.

Nõukogude Liidu töörahas ja kolhoosnikud sotsialistlikku klassitut ühiskonda kangelaslikult üles ehitades, muudavad tehniliselt ja majandusliselt mahajäänud maa kõige eessammuvaks maaks maailmas. Meie võitlus on kapitali ikkes vaevleva tööliklassi võitluseks. Iga meie vabriku ja tehase, kaevanduse valmishitamine on kirstunaelaks mädanevale kodanlusele. Meie võitlus peab maailma tööliklassile uut võitluse-vaimustust ja entusiasmist andma, et proletariaadile osaks saanud ajaloolist ülesannet peagi teostada ja kodanlist korda vägivaldsel teel hävitada.

Rahvusvahelisel sõjavastasel päeval töötab Nõukogude Liidu proletariaat veel hoogsamalt võidelda teise viisaastaku teostamise eest. Võitlus peab minema kättevõidetud kõrgustikkude tehnilise ja omaduslise vallutamise eest. Kolhoosnikud mobiliseerivad kõik jõu vilja ja teiste kultuuride koristuse hoogtöö õigeajalisele ja kiiremale läbiviimisele. Tõstavad teadlikku kolhoosilist valmistuslist distsipliini ja tööviljakust, täidavad partei poolt ülesseatud ülesannet, et kõik kolhoosnikud 2—3 aastaga jõukaks muutuksid.

Elagu ühine fashismivastane võitlusväerind!

Elagu ÜK(e)P ja tema juht sm. Stalin!

H. V.

30 aastat kõige ägedamat võitlust

30 aastat on sellest möödunud, kui loodi enamline partei. Kui meie selle partei ajaloolisele arenemisele tagasi vaatame, siis näeme, millise hiigla tähtsuse omandab Lenini võitlus partei loomise ja tema ideelise puhtuse eest.

Leninil tuli võitlust pidada mitmesuguste valeteooriate vastu. Võitluses legaalse marksismi, ökonomismi, narodnikute, es-eride ja „Töövabastamise grupi“ oportunistlikkude vigade vastu, lõi sm. Lenin enamliku partei. Enamliku partei loomine ja tema lahkulöömine oportunistidest ja tsentristidest on tähtis mitte ainult Venemaa töölisliikumise ajaloos, vaid sellel on ka hiiglasuur rahvusvaheline tähtsus. Juba Lenini esimestel väljaastumistel on hiigla rahvusvaheline tähtsus, sest võitlus oportunistide vastu Venemaal oli samal ajal ka võitlus rahvusvahelise oportunistide vastu. „Kõigist II Internatsionaali gruppidest olid ainult vene enamlased sel ajal ainuke grupp, kes oma organisatsiooniliste kogemuste ja ideoloogilise valmisoleku poolest suuteline oli oportunistidest lahku lööma.“ (Stalin.)

Lenin omandas Marxi õpetuse, kuid Lenin ei jäänud selle juurde, vaid arendas marksismi edasi uues ajajärgus. Marx ja Engels elasid ajajärgus, kus kapitalism ei olnud veel arenenud oma viimase astmeni, see on imperialismini. Lenin oli see, kes tõstis marksismi uuele kõrgemale astmele. Leninism on imperialistlike sõdade ja proletarsete revolutsioonide ajajärgu marksism.

Meie teame missugust hiigla osa etendas Lenin partei organiseerimises ja enamluse tekkimises. Ainult Lenini aktiivsel juhtimisel loodi selge programmi ja kindla taktikaga enamline partei — partei, mille sarnast pole teist maailmas. Ainult sarnane partei kindlustas tööliklassi võidu Venemaal tema võitluses proletariaadi diktatuuri eest. Niisuguse tööliklassi revolutsioonilise partei eest pidasid võitlust juba omal ajal Marx ja Engels.

Suurt osa etendas partei loomises „Iskra“. Kollektiivseks propagandistiks, agitaatoriks ja organisaatoriks olles, pidas ta ägedat võitlust ökonomismi ja legaalse marksismi vastu. Sellepärast vihkasid vana „Iskrat“ igasugused oportunistid Venemaal ja niisama ka väljamaal.

30. juulil 1903. aastal avati Londonis partei II kongress. Partei II kongressil on hiigla ajalooline tähtsus, sest seal pandi alus enamlikule parteile, kes sai ainuke-

seks tööliklassi eesvõitlejaks, tema juhiks kogu klassivõitluse ajajärgus proletariaadi diktatuuri maksmapanemise eest.

Meie partei II kongress oli töölisliikumise tõusu ajajärgus. Venemaa seis sel ajal esimese revolutsiooni ees. Revolutsiooni ees, mille sihiks oli ivalitsuse kukutamine ja keskaja jäänuste hävitamine, et läbi viia kodanlis-demokraatlist revolutsiooni ja edasi minna sotsialistlikule revolutsioonile. Revolutsioon on võimalik siis, kui tööliklassil on oma revolutsiooniline partei, mis on tema juhiks ja organisaatoriks otsustavas võitluses.

Sellepärast seadiski partei II kongress oma peaülesandeks — luua kindel partei, nendel organisatsioonilistel alustel, mida vana „Iskra“ välja lükkas. Partei II kongressil pandi ka meie partei programmi taktilised ja organisatsioonilised küsimused kinnitada. Programm, mida enamlased kongressil kaitsesid, oli ainukene programm, milles selgesti oli ära näidatud partei kui tööliklassi eelväesalga osa ja talupoja kui proletariaadi ligema liitlase osa võitluses ivalitsuse ja feodaal-pärisorjuslikkude jäänuste vastu. See oli esimene programm, mis seadis oma ülesandeks proletariaadi diktatuuri eest võidelda. Proletariaadi diktatuuri küsimus oli enamlastel peaküsimuseks, mida kaitses ka Lenin Plehanovi vastu veel II kongressil. Lenin oli esimene, kes peale Marxi ja Engelsi surma uuesti üles tõstis võitluslipu proletariaadi diktatuuri eest.

Partei II kongressil astusid proletariaadi diktatuuri küsimuse vastu välja kõik oportunistid, nende hulgas ka Trotski. Venemaa oportunistide toetasid ka väljamaa oportunistid ja tsentristid II Internatsionaalist. Siiski võttis II kongress oma programmis vastu enamlaste nõudmise — võitlus proletariaadi diktatuuri eest, mis andis meie partei programmile hiigla rahvusvahelise tähtsuse.

Niisama suur rahvusvaheline tähtsus on ka meie partei programmi agraarosale, sest mitte ühelgi parteil II Internatsionaalis ei ole agraarprogrammi, mille nõudmised oleks läinud väljapoole kodanlise riigi piire.

Juba ammu enne II kongressi lükkas Lenin välja maa natsionaliseerimise loosungi ja partei programmi agraarosa kokkuseadmise nõudis Lenin uuesti, et programmi saaks viidud maa natsionaliseerimisel küsimus, aga see nõudmine lükati „Iskra“ toimetuse poolt tagasi. Nii

siis jäi partei programmi aluliselt loosung „võitlus lõikude eest“. „Lõigud“ on maa, mis mõisnikud venetalupoegadelt ära võtsid.

See agraarprogramm oli talupoegade üleskutsumiseks võitlusele mõisnikkude ja kodanluse vastu. Hiljem panid enamlased maa natsionaliseerimise loosungi uuesti üles, mida aga alles Oktoobrirevolutsioon teostas.

Mitte vähema rahvusvahelise tähtsusega polnud kongressil ka rahvusküsimus. Enamlased Leniniga eesotsas nõudsid, et programmi saaks viidud enesemääramise küsimus kuni äraeraldamiseni, aga selle vastu astusid välja oportunistid, ja rahvusküsimuse arutamisel tuligi esimene lahkumine enamlaste ja vähemlaste vahel.

Teiseks lahkumise põhjuseks oli põhikirja paragrahvi küsimus, mis määrab ära, kes võib partei liige olla. Vähemlaste seisukoht oli niisugune, mis oleks kõige laialisema võimaluse annud igasugusele väikekodanlisele elemendile parteisse tungida, enamlased aga võitlesid niisuguse partei eest, mis koondaks enesesse tööliisklassi parema osa. Lenini hiigla teenus Venemaa proletariaadi ees seisabki selles, et ta partei II kongressil paljastas vähemlaste organisatsioonilise plaani, mis partei hiljem oportunisti teele oleks viinud. Lahkumineku partei II kongressil panid aluse rahvusvahelisele leninlisele parteile ja ühes sellega ka III Internatsionaalile.

Peale partei II kongressi jätkab Lenin võitlust partei ideelise puhtuse eest, hoides kõrgel marksistlik võitluslippu ja võideldes kahel väerinnal.

9 ja pool aastat on mööda, kui suri Lenin, see Lenin, kes järele jättis kõige väärtuslikuma — enamliku partei. Praegu on kõigil selge, et ainult enamlaste seisukoht programmi organisatsioonilistes ja taktilistes küsimustes oli õige.

Peale Lenini surma seab partei üles esimese viisaastaku plaani, mis andis meile hiigla võidu sotsialismi ehituse alal ja oli sotsialismi alusmüüriks. Lenini partei juhatusel oleme endisest mahajäänud ja killustatud agrarmaast muutunud tööstuslikuks maaks sadade uute ettevõtete, mis on esimesel kohal mitte ainult Euroopas, vaid kogu maailmas.

Lenin rääkis: „Sotsialism on klasside ära kaotamine.“ XVII parteikonverents seadis omale praktiliseks ülesandeks teisel viisaastakul lõpulikult likvideerida kapitalistlikud elemendid ja klassid üldse, lõpulikult hävitada igasugune alus klasside tekkimiseks ja võimalus inimesel eksploateerida inimest.

Seda hiigla võitu oleme sellepärast saavutanud, et enamline partei sammub Lenini poolt näidatud õiget rada, võideldes kahel väerinnal igasuguste oportunistide vastu.

A. P.

Naistöoline ja naiskolhoosnik — õpi marksismileninismi

Jaanuari ÜK(e)P KK ja KKK ühendatud täiskogu otsustas, et iga kolhoos peab muutuma enamliseks ja iga kolhoosnik jõukaks. See on tänapäeva löökülesanne. Mis tähendab, et iga kolhoos peab muutuma enamliseks ja iga kolhoosnik jõukaks? See tähendab, et kolhoosidesse sissepugenud kulaklised ja valgekaardlised elemendid ja nende sabarakud tarvis kolhoosidest halastamatult välja rookida, kolhoosi juhtimine peab olema sotsialismile andunud parteiliikmete ja paremate kolhoosnikkude käes. Iga kolhoosniku jõukus tähendab seda, et iga kolhoosnik tõeliselt paremini elaks majanduslikult kui ka ühiskondlises, kui ta seda suutis saavutada endise üksikmajapidamise juures.

Jõukalt ja rikkalt said elada üksikmajapidamise juures ainult kulakud, kes võõrast tööjõudu kurnasid.

Kolhoosi sissepugenud klassivaenlane

teeb kõik, et riiklisi kohustusi saboteerida, teeb kõik, mis võimalik, et aga kolhoosi seesmiselt lõhkuda. Tungides kolhoosi juhatusesse, arvepidajaks, brigadiiriks, laduhoidjaks, loomakasvatajaks jne, püüab ta sealt meie ehitustööd lõhkuda ja hävitada, arveid ja töötuspäevade arvestust segi ajades, töödistsipliini desorganiseerides, hobuseid näljutades, loomi hävitades, kolhoosi vilja ja varandust varastades, lõhkudes, oma kasuks spekulereides.

See kulakluse uus manööver ei leidnud külas kolhoosnikkude hulkade poolt otsekohest vastulööki, sest paljud parteiliikmed külas ja paremad kolhoosnikud ei saanud õigel ajal aru kulaku uutest võtetest. Muu seas oli siin ka otsekohe-seid klassiliini kõverdamisi nende parteiliikmete poolt, kes olid klassiliselt võõra ideoloogiga kokkukasvanud ja sellega läbiimunud.

Et neid kulakluse uusi võtteid õigel ajal ei märgatud, selle üheks põhjuseks oli meie kaadrite madal teoreetiline tase. Ei olda varustatud teravamade ideoloogilise sõjariistaga, marksismi-leninismiga, sest „teooria annab praktikale orienteerimise võimet, väljavaate selgust, tööjulgust, usku meie asja võidu sisse“. (Stalin.)

Teooriaga hästi varustatud kaadritest on meil suur puudus, eriti eestlaste-naistöliste ja naiskolhoosnikkude seas. Ja nüüd, mil kolhoosiline arenemistee lõpulikult ja tagasipöördamatult on otsustatud sotsialismi kasuks, mil naisseltsilised on vabanenud kitsast koduste toimetuste ringist, — on naisel võimalus ennast ühiskondlisele tööle pühendada, seda võimalust tarvis naisseltsilistel täiel määral ellu viia.

Ja nüüd, mil naisseltsiliste osa valmisustlikes elus kasvab, mil pole enam ala, kuhu naisseltsiline poleks tunginud, on eriti tarvis, et ta oleks varustatud marksismi-leninismi — teravamade teoreetilise sõjariistaga.

Olgu naisaktiivist kas kolhoosi esimees, arvepidaja, brigadiir, lastesõime- või mänguplatsi-juhataja, või kooliõpetaja, ilma marksismi-leninismi teadmisetega pole võimalik teise viisaastaku klassideta sotsialistliku ühiskonna hiigla ülesandeid täita, pole võimalik kulaklust lõpulikult lüüa, pole võimalik vastulööke anda oportunistlikele kallakutele paremalt ja „pahemalt“ poolt meie parteis. Vähe sellest, iga reaktiivne peab varustatud olema marksismi-leninismi sõjariistaga, peab ka varustatud olema selle sõjariistaga iga töötav üksikmajapidaja. Ainult siis suudame muutuda teadlikkudeks sotsialismi ehitajateks.

Meil Nõukogude Liidus on õppimiseks kõik võimalused, tuleb ainult igal üksikul naisseltsilisel neid võimalusi ära kasutada. Õppeviisid on mitmekesised. Üheks õppeviisiks on kirjateel õppimine, milline üle terve Nõukogude Liidu laialt arenemist on leidnud. Sajadtuhanded mees- ja naisseltsilised varustavad endid marksismi-

leninismi teooriaga ja tehniliste teadmistega, olles sealjuures alaliselt praktilise töö ja tegevusega seotud.

Kirjateel õppimisel on see paremus, et õppijal ei tarvitse praktilisest tööst eemal olla, sealjuures aga ennast revolutsioonilise teooriaga varustades.

Eestlaste hulgas on kirjateel õppimine alles nõrgalt arenenud, iseäranis naisseltsiliste keskel. Kirjateel õppimist suudame ainult siis vastavale kõrgusele tõsta, kui naistölistes ja naiskolhoosnikud sellest kõige aktiivsemalt osa võtavad, kui naisseltsilised hakkavad kirjateel marksismi-leninismi õppima.

Kommunistliku Ülikooli kirjateel õppimise praktiliseks teostajaks on hulgalise parteiaktiivi kirjateel õppimise Instituut ÜK(e)P keskkomitee juures. Leningradi osakonna Eesti sektor asub Leningradis, Rakova uul. nr. 17. Õppida võivad ka parteitult seltsilised.

Naisseltsilised, endid marksismi-leninismi teooriaga varustades, suudame teise viisaastaku lõpuks likvideerida klassid üldse, suudame täita 100 prots. kollektiviseerimist, rahvamajandust ümber korraldada, iga sotsialistliku ühiskonna töötava liikme tarbeid 2—3-kordseks tõsta, suudame täita jaanuarikuu täiskogu otsuseid, suudame muuta iga kolhoosi enamlikeks ja iga kolhoosniku jõukaks, suudame lõpulikult lüüa klassivaenlast ja vastulööki anda tema agentuurile — parempoolsele kallakule kui peahädaohule praegusel ajal ja „pahempoolsele kallakule“, suudame vastulööki anda kontrerevolutsioonilisele trotskismile ja rahvusdemokratismile ja, lõpuks, endid teooriaga varustades, suudame iga töörahvapere liikme muuta teadlikuks sotsialismi ehitajaks.

Et sotsialismi ehituses järjest uusi võitused saavutada, koondume veel kindlalt ÜK(e)P ja tema juhi Keskkomitee ning maailmaproletariaadi juhi sm. Stalini ümber. Edasi uutele võitudele ja edule!

H. Pallenberg.

**Parandame otsustavalt õppuse omadust!
Nõukogude koolile enamline distsipliin!**

ILUKIRJANDUSLIK OSA.

Veste.

Jutt sellest, kuidas eestlased juudiks muutuvad**Tikopesa kehvikud ja „muistsed mehed“**

Üks vanematest eesti asundustest Nõukogude Liidus oli Tikopesa, kus osa eestlasi pidasid kalliks eesti kultuuri, millest nad ihu ja hingega kinni hoidsid. Sarnane vaade oli Tikopesa jõukatel talupoegadel, kuna kehvikud ja maata talupojad vara hommikust hilja õhtuni palehigi sees omale igapäevast leiba teenisid.

Päev-päevaga kasvas eestlasest talupoja (loe kulaku) jõukus, kes uhkustundega vaatas hüppavaid ja tantsivaid hobuseid, mis olevat iga peremehe auks ja iluks. Kuid lugeja teab, kellede kurnamisega ja röövimisega rikkus maija toodi. Eks ole see sulase, teenija ja karjalapse vaev ja higi, kelle jalad ja käed kui värtnad käisid, kes ei teadnud puhkust, und ega vaba aega.

Oli armsaid eesti vendi, kes istusid kuldrublade otsas ega jõudnud kahel käel rublatükke vastu võtta, samal ajal kui ta orjad alasti ja näljas olid. Praalis ja laiutus eesti kultuurne talupoeg (loe kulak). Kiitis valitsust, et see nii helde ja armuline, ning kõõlus üle öla armsa Eestimaa poole ja kiitis salaja keisri kulli...

Kuid pöörang tuli ja tuli otsaga Tikopessa. Muistsed mehed ladusid väriseval käel kuldrublad kändude alla, peitsid seakintsud, jahu ja või maa alla. Tule ja võta veel. Ma olen läbi ja läbi vaene mees!

Suuremad Tikopesa kulakud Tamljük, Herman, Peks, Lepp ja Ko kratsisid kukalt ja urisesid kui nende kätte likvideerimise kord jõudis.

— Eestlasi talupoegi kiusatakse, eesti kultuuri põlatakse, — karjusid Tikopesa muistsed mehed ühest kõrist. Kui viimaks nähti, et lõpp ligidal, prooviti kavallusega, ehk saab kuidagi kolhoosi pageda. No jah, kangemal Tikopesa muistsel mehel Tamljükil läks see viimaks korda — kolhoosi pageda.

Tikopesa kolhoosnikud — eesrinna sammuvad löökklased

Jänes muudab karva, et ennast kaitsta vaenlase eest ja nii muudab kulak nägu, et kõrvale hoida likvideerimisest.

Kolhoosis elas suurkulak Tamljük ja pidas oma templisõpradega salajaid istanguid, kuidas paremini kolhoosi urgistada ja uperkuuti lüüa.

Tikopesa kehvikud ja kolhoosnikud-löökklased võitlesid enamlikult kolhoosi poliitilisel, majanduslikel ja ideoloogilisel väerinnal.

Peeti võitlust vanade kultuuritraditsioonidega — tõrjuti välja valge eesti kultuur ja pandi enamlik vundament uuele elule.

Algas kolhoosi puhastus võõrast ollusest. Välja roogiti kolhoosist kulak Tamljük ja tema vere-vennad — muistsed mehed. Tamljüki kahjutegevus oli suur — kuid taile andis meie proletaarne kohus ka vastava palga.

Tikopesa kulakud likvideeriti kui klass, kuid ta võsukesed elavad ja ajavad juuri ja mädanevat ideoloogiat hulkadesse.

Valgevenemaal on „rumal rahvas“

Gorbova on ainuke asukoht Valge-Venemaal, kus kena kogukene eestlasi elab. Kuidas eestlastest talupojad Valge-Venemaale tulid, sellest teavad rääkida sealsed vanad inimesed.

See oli juba ammu, aastat 50 tagasi, kui esimesed eestlased Eestimaalt mõisniku rusika alt Gorbovasse rändasid.

Rentisid tükikese kannulist maad ja hakkasid maad harima. Töö edenenes. Alguses oli elu raské, aga kui hakati sulaste tööjõudu kurnama, kasvas mõnel mehel kukkur kui kauka jumalal...

Miks Gorbovas „rumal rahvas“ on? Kulaku prillidega vaatamisel on iga kehvik ja maata talupoeg rumal, laisk ja päevavaras, kes on loodud ainult teisi orjama ja teenima.

Asjalugu algas järgmiselt.

Oli imeilus suvine õhtupoolik. Laiade lina- ja viljapõldude üle lasus soe ja lämmastav õhk. Õhk oli umbne ja raske kui kulaku mõtted likvideerimise eel...

Kusagilt kostus vankri põrin. Peagi ilmus hobune kahe inimesega ja peatas Gorbova kolhoosi noorsoo koolimaja ees.

Need olid uued kooliõpetajad, kes seal sõitsid. Ühte tundsin hästi, see oli noor väikse kasvuga naisterahvas, aga meesterahvas oli arvatavasti tema abikaas, sest üksmeelselt ja sõbralikult tühjendasid nad

koormat ning kadusid koolimaja seinte vahele.

Kui iga asi oma kohale pandud, oli vaja esimeses järjekorras ümbrust hakata uurima, et ümbritsevaid inimesi tundma õppida.

— Arvatavasti on Gorbovas „rumal rahvas“ ja ma võin oma sotsiaalset päritolu siin hästi varjata, — sõnas naisterahvas oma abikaasale.

Lugejat huvitab, kes see naisterahvas oli. See oli Tikopesa likvideeritud suurkulaku Tamljüki võsukene nimega — Olga.

Nii siis, Gorbova sai omale õpetaja, kes läbi ja läbi eestlane, pärit kehvast perekonnast ja heade elukombetega... — arutasid külanaised treppide ees istudes.

Peagi hakkas Olga aktiivselt „külamatside“ hulgas tööle. „Külamats“ — see on Olga armsam väljendusviis. Töö edenes siingi, sest missugune kulaku võsukene ei oska asju targu ja kavalalt ajada. Pealegi siis kui ollakse aktiivne ühiskonna tööline ja noorteühinglane. Korra raporteeris Olga: „Kõik eestlased on kolhoosis. Eestlasi kulakuid ei ole. Ka Gorbova noorterakukene on puhas võõrast ollusest.“ Ja tõesti Olga valvas hoolega, et kulakuid kolhoosi ei poeks, ega noorteühing vastutööd ei teeks jne. Olga ja ta mees Villem hoolitsesid, et noorteühing „võõrast ollusest“ puhas oleks, selleks puhastati noorteühing kehvikutest ja keskmik-talupoegadest, kes Olga ja tema kamba kuritegevust päevavalgele võisid tuua.

Aga Olga tegutses kavalasti, sest Gorbovas on „rumal rahvas“.

Eestlasest juudini

— Oh taevakene, missugust rasket elu olen pidanud elama, seletab Olga likvideeritud kulaku noorikule, — lapsest saadik olen ma viletsust, puudust ja nälga kannatanud.

— Ma olen vaenelaps, pole mul isa ega ema.

— Seleta, seleta, — kiirustasid teda naised, arvatavasti asjast huvi tundes.

— Oh jumaluke! Minul pole ju eesti veri, sellepärast näibki eestlane mulle võõrana.

— Kes sa siis oled?

— Ma olen sünnipoolest juut. Kui ma väike olin, rääkisin ma koguni juudikeelt.

— Minu ema oli juut ja suri Eestis ära, isa tapsid ära valged 1921. aastal.

Sarnane on Olga lühike elulugu ja minevik.

Arvan, et nüüd on lugejal arusaadav, miks Gorbova eestlased „rumalad on“. Näete nüüd kuidas eestlased Nõukogude Liidu rahvuslist värvi muudavad — eestlane ja korraga polegi eestlane, vaid juut. Kuid rahvuse salgamine on klassivaenlase sõjakavaluseks“ väljamõeldud, et enese klassilist palet varjata ja ausa töötava lapse ja valge terrori kannataja osa etendada.

„Gorbova“ kolhoosnikud ei lase endid kulakul ninapidi vedada ja annavad kõige otsustavama vastulöögi igasugusele kulakuluse valele. Gorbova kolhoosnikud teavad kindlasti, milleks ja kuidas eestlased mõne kuuga juudiks muutuvad.

Aga nüüd mõni sõna Olga aktiivse töö tagajärgedest. Tagajärjed on suured ja üllatavad. Kui kõigest kirjutada, ei jätaks 35 trükipoognast ka mitte. Aga toon ainult mõned faktid.

Meie Gorbova kolhoosi noorsookooli juhatajaks on Põhja-Kaukaasias likvideeritud suurkulak *Villem Johanson*. *Villem Johanson* vennad heideti omal ajal eesti pedagoogilisest tehnikumist välja kui klassiliselt võõras element. Ühiskonna-ainete õpetajaks on Villem Johanson naine, hääleõiguse ja likvideeritud kulak Olga Tamljük. Et koolijuhataja naine oleks kindlustatud suurema sissetulekuga, selleks töötab ta veel õppeosakonna sekretärina. Koolijuhataja ei ole tööomaduse tõstmisest huvitatud, vaid vaatab, et aga ise saaks oma kukrut täita.

Koolijuhataja eksploateerib oma isiklises majapidamises õpilaste tööjõudu: kes lõhub puid, kes tassib vett jne.

Siin tuleb parteilistel ja nõukogulistel asutustel üles seada küsimus, et koolid klassiliselt võõrastest elementidest puhtaks roogitud saaks, et klassivaenlane ei saaks ideoloogilisel väerinnal oma lõhkumise-tööd teha.

Ei ole mingit kahtlust, et niisugust võõrast elementi, kes oma kulaklise kasvatusiga meie noorsugu mürgitavad, on veel teisteski õppeasutustes.

Siin peab kõige hoolikamalt, kõige tähelepanelikumalt õpetajate koosseisu järele vaatama. Tarvis võõras element kõik üles otsida ja neil masked eest kiskuda.

Jah, imelik on see ilma elu küll! Kui kaugele tehnika ja teadus ka ei areneks — eestlane jääb ikkagi eestlaseks.

— Malle —

Täpselt kümme

Öösise vahetuse järele ei saanud Dunja järgmisel päeval magada — kolis uude korterisse. Öigemini rääkida — kolis mees, aga mitte tema. Dunja aitas temal ainult asju kokku panna. Nad elasid seniajani lahuses: Dunja elas kommunaalkorteri suures köögis, aga tema elas oma onu läbi-käidavas toas.

Lõpuks said nad kauaoodatud toa. Paul sõitis asjade järele voorimehega, Dunja sõitis trammis. Uus maja paistis välja oma heleda värviga, õigete sirgete joontega, suurte aknatega teiste vanade suitsunud Leningradi majade keskelt.

Dunja läks kiirelt teisele korrale. Korteri üks oli avatud. Teda kohtles elatanud naisterahvas — korterinaaber. Ta kleit oli ülestatetud, ta koristab tuba ja pakkus Dunjale sõbralikult lapi ja pange.

Tuba oli avar ja valge. Päikse kiired tungisid läbi suurte aknate tuppa. Dunja võttis palitu seljast, keeras varukad üles ja asus põrandat pesema. Ta kuivatas järjest kiiremalt lapiga vett. Iga minut võis Paul asjadega tulla. See aga hilines, Dunja pesi mitte üksi põrandat puhtaks, vaid sai ka teada, kus asub lähem kooperatiiv.

Lõpuks kauaoodatud kell.

Nad vahetasid mõtteid. Naeruga seadsid nad mööbli kohale. Dunja töötab, uni oli nagu pühitud. See oli viimane päev öösise vahetuse töötada. Paul sõitis uuesti mingisugusele asjaõlendusele. . .

Silmi pesemata, heitis Dunja voodi, peitis nina padjasse ja silmade eest mööduksid läinud mineviku pildid. . .

Dunja kuulis ärritatud naistööliste häält, nad kogusid brigadiiri ümber, kes puhkusele minejate nimekirja ette luges. Dunja oli uuesti vabrikus, oma masina juures. Ta mõtles sellest, et nüüd ootab teda vabriku värava ees Paul ja nad lähevad ühes koju, võtavad mustast suitsunud köögist Dunja asjad ja lõpeb see raske piinav elu. Ta kujutas omale, kuidas ta oma tuba koristab. Nägi oma ees brigadiiri seisvat ja tuletas tema sõnu meelde.

— Mine kiirelt koju, täna öösel töötame viimast korda veel, siis oleme lõhe likvideerinud.

— Ah, kurat võtaks, — tuli ootamatult Dunja suust — Uuest korterist tuleb täpselt kell 10 välja sõita, vana korter oli töökohale lähemal, — mõtles Dunja.

Oli Dunja masina puhastanud, läks ta kiirelt koju. Nad sammusid Pauliga tühje linnaulitsaid mööda. Dunja korteris olid

nad lühikest aega, korvid olid nad juba eila kinni sidunud.

Dunja võttis suurema korvi, vähema andis Paulile. See protesteeris alguses vastu, aga kui oli korvi kätte võtnud, veerds, et väiksem korv oli raskem.

— Mis sul siin rasket on? — naljatas Paul.

— Raamatud.

Peale keskpäeva äratas teda üksel koputamine. Roidunult ajas Dunja ennast üles ja läks ust avama. Tulid raadio-ülesseadjad. Nad tõmbasid traadid üles, ajasid lupja põrandale. Dunja läks kõõki teed keetma.

Priimus kui kiuste suitses ja ei hakanud põlema.

— Tädikene, meil priimust ei suitsutata, — peatas Dunjat kellegi selge hääl. Dunja pööras ümber. Tema kõrval seisis kõhnakene tütarlaps, aastat 10 vana.

— Kas ma siis teeta pean olema? — vastas Dunja ootamatult tütarlapsele. Tütarlaps libises Dunja lähedal oleva laua juurde, võttis sealt väikse valge kaanega ümarguse musta kasti. Kastil oli nõor taga. Tütarlaps pani kasti lauale ja pistis kahvlit stepslisse. Kasti valge pind muutus heledamaks, mähiste ümber roosastusid kuumunud traatjaljed.

— Anna oma teekann siia, — ütles tütarlaps.

Dunja kallast teekannu vett täis ja andis tütarlapsele, see pani teekannu kastile.

— Miks ma temaga riidlesin, — mõtles Dunja.

Montöörid lahkusid, tuppa valgeid jälgi järele jättes. Dunja tegi lapi niiskeks ja hakkas uuesti põrandat pühkima. Korruga hakkas raadio krõbisema, nagu mõni haige, selle järele oli kuulda puhast selget häält. Ootamatusest kukkus Dunjal põrandalapp käest, ta tarretas, istus maha, jalgu ristis pannes.

Pärast tõusis üles ja istus toolile. Muusika helid kostsid kurvadena ja õrnadena, anti edasi Tshaikovski muusikat. Muusika valdas Dunja südame. Ta unistas.

„Kui hästi me Pauliga elame! Ostame enestele veel akna eesriided. Meil on veel kappi tarvis, et riided seinal ei ripuks.“

Ühtaegu tekkis temas kõrkus: — „Mina olen kvalifitseeritud naistöoline-pesuõmbleja, esimene käsi lindist,“ — rääkis Dunja endamisi, ja kui ma millaski vabriku tulin, istusin niitide lõikamise peal.

— Lõpetan töölisfakulteedi, lähen ülikooli, tingimata bioloogia osakonda. . . — Paul ja Dunja mõlemad rõõmustasid, et

„nüüd on meil kõik, isegi tuba on meil.“

— Nii siis uudis, — hüüdis Paul raadiot kuuldes. — Mina ei arvanud, et nii kiirelt raadio üles seatakse. — Ta suudles Dunjat kirglikult ja läks pesema.

— Vannituba on korridori otsas, — hüüdis Dunja talle järele. Dunja sätendas rõõmust ja liikus toas ringi. Kiirel käel kokeerivalt kohendas ta laialivalgunud kaha-raid ja jooksis teekannu üles seadma.

Nad jõid teed, olid nooreks muutunud, vaatasid üksteise silmadesse. Rääkida nad ei fahtnud — kuulasid muusikat.

Selle järele pani Dunja puhtad linad voodi, lõi padjad kohevile, istus pingile ja hakkas jalgu saabastest vabastama.

Ootamatult katkes õrn viis. — Seadke oma kellad „Viimsi“ kella järele, — kõlas bassi hääl. Viimane lühike signaal oli punkt kell 22. Ja uuesti oli kuulda õrnu heljuvaid muusika helisid. Dunja võpatas, nagu oleks keegi sõrme torganud. Tõusis üles ja hakkas saapaid kinni nõõrima.

— Juba kell kümme, — mõtles ta tusalself. Vanas korteris võis ta kodust väljuda kella 11 aegu.

Dunja võttis põlle eest, tõmbas töökitli selga, astus peegli ette ja pani kübara pähe.

— Kuhu sa lähed? — küsis Paul imes-tavalt.

— Lähen õöse tööle, et lõhet likvideerida, — vastas Dunja Pauli peale peeglist vaadates, viimase küsimusele.

— Vaata kus on veel rumalus, — ütles Paul rahulolematusega. Paul lähenes Dunjale seljatagant, võttis tema ümbert kinni ja suudles tema kaela.

— Kuhu sa lähed. Esiteks, lõhe likvideerimiseks töötamine ei ole kellegile sunduslik ja, teiseks, ilma sinuta saab valmistus ka hakkama ja, kolmandaks, — kas tõesti sa niisugusel päeval ei võiks koju jääda? Dunja kõhkles.

Peeglist paistis Dunja ärritatud nägu ja selle kõrval Pauli tõsine nägu.

— Kas meie ei ole kena paar või? — ütles Paul rahultundega ja tõmbas Dunja enda lähedusse.

— Aga mis siis, kui loetakse see töölt puudumiseks?

— Pole midagi hirmsat. Kui vallandatakse, jääd koju, puhkad ja korraldad majapidamist. — Paul kehtas õlgu.

— Loll, aga ise pealegi veel metallitööline, — pääsis Dunjal ootamatult.

Paul läks eemale, istus toolile seljaga Dunja poole ja tegi sarnase välimuse nagu loeks lehte.

— Muidugi loll, kindlasti loll, — kordas Dunja tusalself ja lõi jalaga vastu maad. — Mõtlesid, et sinu pärast töö ära viskan, sain toa ja siis lasen jalga.

Dunja läks välisukse juurde, seisatas ja hakkas kalosse jalga panema. Konts ei läinud kalossi, see ärritas Dunjat veel enam. Ta lõi tugevalt jalga vastu maad ja viimaks läks kaloss jalga. Paul jatkas virisemist. Dunja kehtas õlgu, naeris ja väljus toast.

— On juba pool üksteist ja niikulnii jääd sa hiljaks, — jooksis Paul temale järele.

Pauli kuulmata, tõttas Dunja välisukse poole, treppi mööda alla ja hüppas käigupealt trammi.

— Kui tüütavalt kaua sõidab täna tramm! — Lõpuks viimane peatus. Jookstes vabrikusse. Suure kiirusega. Lähikäidava töökoja mootor käis juba.

Dunja laskus hingeldades kurvvalt pingile.

— Ma ju rääkisin, et Dunja tuleb, — ütles brigadiir suurustavalt.

— Ah, Dunja, Dunja. Istu kiiremini, õmble, sest ilma sinuta oleks terve väljalaskmine nurjunud.

Nagu masina takti järele lõi Dunja süda jooksmisest ja rõõmust.

F. S. järele.

KINDLUSTAME RAHVUSVAHELIST SIDET

Töölise ühine väerind tugevneb

Mina töötan mitmendat kuud Bradfordi linnas, suuremas tekstiiltööstuse keskkohas, kus töötab 250 tuhat tekstiiltöölisi. Siin raioonis oli streik, mis kestis 9 nädalat. Meie nõudsimme töötasu kõrgendamist. Hulgalise töö tõstmise alal on meil siin suur töö ära tehtud. Ühes tekstiilvabrikus, kus töötab 900 inimest (suure-

malt jaolt naisterahvad) lasime vabrikulehe välja, mida nimetasime „Punane Täht“. Mina ja teised seltsilised levitasime lehte laiali, töölised ostavad heameelega tööliste ajalehte.

Kui naisterahvaste keskel tööle hakkasime, siis ei olnud vabrikus ühtegi naiskommunisti, nüüd on kaks naistöölisi

Inglismaa kommunistlikku parteisse astunud.

Elektritööstuse kahjutegijate protsess, mis Moskvas ära peeti, leidis inglise tööliste keskel suurt huvi. Kapitalistide agitatsioonile vastasid töölised mitte nii nagu kodanlus tahtis. Töölised kiitsid nõukogude valitsuse ja kõrgema kohtu otsuse heaks.

Meie korraldasime palju koosolekuid, kus võtsime Nõukogude Liidu kaitseks otsused vastu.

Sõjavastase hoogtöö läbiviimises oli meil saavutusi. Me korraldasime konverentsi, kust palju naisterahvaid osa võttis. Lähemal ajal korraldame naisterahvaste jaoks teise konverentsi, et läbi arutada, kuidas naisterahvad sõjavastastest tööst osa võivad võtta. Meil on naisdelegaate sõjavastases komiteedes Bradfordi, Leedsi ja Katley linnades. Üks naistöoline valiti naisdelegaadiks rahvuslikule sõjavastasele konverentsile Londoni. Ta tuli meie juurde kui laboristide partei liige, aga nüüd on ta — kommunistliku partei liige ja üheks paremaks kõnelejaks kohalikkudel konverentsidel.

Mitte palju aega tagasi korraldasime meie töötatöölise konverentsi. Konverentsil oli palju delegaate, kes aktiivselt konverentsi tööst osa võtsid. Iga teine ülesastuja oli naisterahvas. Nad jutustasid endi osavõtmisest Inglismaa proletariaadi hulgalistest võitlustest.

Selles raionis on olnud palju nälja-

marsse, viimasest võttis osa 75 naisterahvast, paljud olid ühes lastega. Lähemal päeval organiseerime veel rida näljamarsse. Mõned neist kestavad mitu päeva.

Te näete, et meie teeme suurt tööd, kuid meie ees seisab suur ülesanne, — partei read ja ühine väerind täita uute jõududega.

Meie töö tähtsamaks alaks on — luua ühine väerind alt, et ühineda rippumatuks tööliste parteiks. Selle partei ja kollaste ametiühisuste juhid ütlesid ühise väerinna loomisest ära, kuid reatöölised liituvad meie juurde.

1. mai mõodus suure tõusuga. Me demonstreerisime kommunistliku partei loosungite all. Meie juurde tulid rippumata tööliste partei liikmed, komnoorteühinglased, Nõukogude Liidu sõbrad ja palju töötatöölisi. Peale demonstratsiooni korraldasime suuri miitinguid.

Ülendava meeoleu lõi meile aruanne 1. mai võimsast demonstratsioonist Nõukogude Liidus. Isegi kapitalistlikud lehed kirjutasid sellest, mis sündis Moskvas ja Leningradis.

Nõukogude Liidu töölised ja kolhoosnikud on valmis oma maad kaitsma imperialistlike sõjasüütajate vastu.

Saksamaa tööliste seisukord teeb meid rahutuks. Me korraldasime palju miitinguid tööliste kaitseks faschismi vastu.

L. B.

Naisterahvaste rõhumine valges Eestis

„Mida peame oma tütardega peale hakama,“ — niisuguse pealkirjaga ilmus artikkel eesti kodanliste naiste ajakirjas. Artikkel käsitas noorte naisterahvaste kutseküsimust.

Üldise majanduskriisi süvenemisega on ka Eestis majanduselu sattunud ennenägematusse ummikusse. Elanikkude hulgad on kõige suuremasse viletsusse paisatud, puudub töö ning mingsugust paranemist pole ka tulevikus loota. Eriti raskek seisukorras on rohkehingelised perekonnad. Perekonna pea ei jõua niipalju teenida, et saaks oma perekonda toitagi, riietamisest ja koolitamisest veel rääkimata.

Kuigi mõni tööline või kehvik talupoeg oma lastele on hariduse võimaldanud, siis on ta seda oma ja terve perekonna nälgimisel saavutanud.

Nagu teada pole Eestis lootust isegi ülikooliharidusega isikutel haridusele vastavate tööd saada, keskkooliharidusega isikutest rääkimata. Valge Eesti oma avaldatud sõnumite järele on haritlaste tööküsimus 30 aasta jooksul lahendamata küsimuseks. Kõige kergemaks lahendamise viisiks olevat ülikooli ja keskkoolide ukseid sulguda. Sellega pole riigil õpetajate peale väljaminevaid summasid tarvis kulutada ega suurene haritlaste hulk. Et tööta haritlaste küsimust lahendada, tarvis olevat reklameerida noorte tütarlaste mehelemineemist, kes võivat tublideks perenaisteks saada. Väga ilus ettepanek — noorte tütarlaste mehelemineemist selleks propageerida, et härrade taskuhuvid oleks rahuldatud. Noortelt tütarlastelt võetakse igasugused võimalused enesearendamiseks ja

teadmiste täiendamiseks. Naisterahvas ei tohi iseseisvalt elada ja oma tulevikku määrata. Elagu ainult kodule, oma majapidamisele, laste kasvatamisele ja mehele. Kui naisterahvastel on soov mõnel kutsealal tegutseda, siis on see tema eest piiratud, sest puuduvad selleks igasugused võimalused.

Varemalt pandi naiskutekoolide tegevusele suuri lootusi, sest see kindlustaks noortele elamisvõimaluse, kuid nüüd on seegi lootus luhta läinud. Eesti kodanlikes ringkondades on mitmesugusi arvamisi noorte tütarlaste töö ja elamise kindlustamise kohta. Ühed pooldavad kutsekoole, kuid teised on põhimõtteliselt selle vastu, sest see ei likvideerivat haritlaste tööpuudust. Viimased on arvamisel, et noortel tütarlastel ei tuleks kutsetegevust enese elueesmärgiks seada, vaid abielunaise, koduse orja elu elada. Eks ole see haletsemiseväärine võimetus paranemist loota. Teiseks pole see ka teostatav, kuivõrd naisterahvaid on ülekaalus. Eesti tõusik tuli uemale suuremale leidusele: tarvis mitmenaisepidamise abielusüsteem sisse seada, mis kindlustaks noorte tütarlaste tööd ja elamist. Olukord on tõesti kurb. Kodanluse enese ajalehtede järele on noored eriti raskes seisukorras, noortel puuduvat elu eesmärk. Pettumus, meeleolu ja moraali langus võtvat maad, mis tõukavat hulkasid meeleheitmisele, enesetapmistele ning prostitutsioonile.

Noortel tütarlastel on töö leidmine muutunud otse unistuseks. Edasiõppimiseks on hiigla sissetulekuid tarvis. Jääb järele vanemate ülalpidamisel elada ja kui neid ei ole, siis mine või kõige häbistavamale ja tumeдамale eluteele, võõra vara omandamisele või enese keha müümisele. Kas pole

noortel tütarlastel elu ja töö peale seesama õigus kui igal töödtegeval noorel? Kuid selle riisub talt kodanline riik.

Tegeliku kurja juur ei seisa selles haritlaste üleproduktioonis ega naiskutekoolides, vaid tegelikke põhjusi tarvis otsida mujalt. Töötaoleku, viletsuse ja vaesuse tekkimisi tuleb otsida kapitalismi valitsemise süsteemist. Kapitalistlik kord on rajatud töötavate hulkade eksploateerimisele ja rõhumisele. Tööliste vaevaga saadud summadest prassib ja praalib kodanlus, kuid tööliklass nälgib ja on alasti ehk orjab vähese tasu eest vabrikus või tõusiku kõõgis. Nõukogude Liidus näeme teist pilti. Meie sotsialistlikul isamaal on naisterahvas üheõigusiik kodanik. Ei ole siin ühtegi ala, kuhu naisterahvas poleks tunginud. Eilane naistöoline või naiskolhoosnik töötab direktorina vabrikuid, tehaseid või kolhoose juhtides. Akadeemiat, ülikoolides ja keskkoolides kasvab naisüliõpilaste arv alatas. Naisterahvas võtab aktiivselt osa valitsuse juhtimisest. Aasta-aastalt kasvab naisterahvaste osa nõukogudes. Kui varemalt meie naistöoline ja talunaine oli mahajäänud, orjastatud ja õigusteta olevus, siis oleme eriti viimastel aastatel suuri saavutusi teinud. Meie Nõukogudemaa naisterahvas on muutunud kõige eessammuvamaks naisterahvaks, kes võitleb kangelaslikult sotsialismi, klassideta ühiskonna valmishitamise eest. Meie naistöolise ja naiskolhoosniku kangelaslikku võitlust peavad kõigi maade töötavad naisterahvad jälgima, tema kangelaslikust võitlusest eeskujut võtma ja oma kodanluse kaela kahekorra keerama. Naistöoline, astu fashismivastasesse võitlusesse, tõtta revolutsiooniliste tööliste organisatsioonidesse ja heida eneselt ahelad.

Saksamaa naistöoliste revolutsioonilisest võitlusest

Saksamaa naistöoline on alati kapitalismi kahekordse eksploateerimise ohvriks olnud, kuid kapitalistliku stabiliseerimise tõpu poole omandas see kurnamine massilise iseloomu. Naistöoliste palkasid kärbiti 7—9 protsendi võrd. Baadeni keemia-vabrikus alandati ainult naistöoliste palkasid. Kapitalistlikku ratsionaliseerimist viiakse palju laialisemalt läbi neis tööstusharudes, kus peasjalikult naisterahvad töötavad. Tööta naistöoline kustutatakse abisaajate nimekirjast maha.

Sotsiaaldemokraadid ja ametiühisuste bürokraadid pooldavad sõnades „naiste-

rahvaste üheõiglust meesterahvastega“, kuid tegelikult kiidavad nad naisterahvaste vallandamist ja palkade vähendamist heaks. See kõik tõukab naistöolisi võitlusele kodanluse vastu.

Viimaste kuude streigilikumine näitab, kuidas naistöolised ikka enam ja enam sammuvad oma klassivendadega käsikäes kodanlusevastasele võitlusele. Naistöolised tulevad ikka enam arusaamisele nationaalsotsialistide, ametiühisusliste bürokratide ja sotsiaaldemokraatide äraandliku osa etendamisest.

See oli käesoleva aasta algul, kui Bakofenis 180 naistöolist streikisid 6-masinasüsteemi sisseviimise vastu ja nõudsid ühe nais-natsionaalsotsialisti vallandamist, kes ettevõtja nõudmise vastu võttis ja streikivatele naistöolistele äraandjaks sai. Vabriku administratsioonil tuli natsionaalsotsialist vallandada ja 4-masinasüsteem sisse viia.

Naistöolised põrkavad võitlusekäigus kokku mitte üksi streigimurdjatega ja fashistidega, vaid ka sõjariistus riigivõimuga. Naistöoline teab, et tema võitlus igapäevaste eluliste nõudmiste eest on ühtaegu ka poliitiline võitlus politsei terrori ja kapitalistliku korra vastu.

Hulgaarvulised edukalt lõppenud streigid näitavad, et revolutsiooniliste ametiühisuste juhtimisel võivad naistöolised edukalt palga vähendamise vastu võidelda, isegi kriisi ajajärgul. Saksamaa naistöolised hakkavad ikka enam aru saama, et välisriigi schovinistlikul tagakiusamisel on eesmärgiks omamaa kodanluse vastast võitlust ära hoida.

Naistöoliste hulgaarvulised streigid näitavad töötavate naisterahvaste veendumust, „et vaenlane on omal maal“ ja neissamades ettevõtetes. Need tõsiasiad näitavad, et vaenlasevastase võitlusega seovad naistöolised sõjavastast võitlust ja Saksamaa kodanluse schovinistlikule hoogtööle vastavad naistöolised proletaarse internatsionaalse solidaarsuse kõvendamisega.

Ühes sõjariistade vabrikus Magdeburgis pikendandis naistöolised oma passiivse vastupanekuga sõjaliste varustuste saatmist Jaapanisse. Schillingi Berliini keemiavabrikutes sundisid naistöolised reformistlikul vabrikukomiteel üldist tööliste koosolekut kokku kutsuda, kus arutati sõjatarbeasjade mitta saatmist. Koosolek muutus eriti elavaks, kui koosolekule tuli Nõukogude Liidust tagasijõudnud tööliste delegatsioon. Nõukogudemaalt tagasi sõitnud naisdelegatsioonil südamluk vastuvõtmine näitab, et Saksamaa laialised naistöoliste hulgad peavad Nõukogude Liitu oma sotsialistlikuks isamaaks, keda nad valmis on igal ajal kaitsema.

Viimaste kuude võitluses etendavad otustavat osa töölistnaised. Ega siis asjata ametiühisuste bürokraadid ei pööraks niisugust tähelepanu töölistenaistele, et neid eneste koosolekutele tõmmata. Müncheni chitustööliste streigi ajal pidasid naisterahvad aktiivset võitlust. Nad kuuluvad revolutsioonilikkude ametiühisusse. Berliinis ja Pernes valisid ehitustööliste naised isegi streigi keskkomitee, organiseerisid

lööksalga, läksid ehituste juurde ja kutsusid mehi streigile üles. Dresdenis tungisid raudteetööliste naised raudtee valitsuse hoonesse ja nõudsid vallandatud tööliste tagasivõtmist ja palkade kõrgendamist. Berliini transporditööliste streigi järele kirjutasid kodanlised ajalehed, et naisterahvad ei oleval millalgi nii laialdaselt streigiliikumisest osa võtnud.

Viimastel kuudel omandab tööstuses töötavate naistöoliste ja töölistenaiste võitlus erilise suure tähtsuse. Naistöoliste võitlus näitab, et ametiühisuste bürokraatidel ei läinud korda töötava naisterahvaid streigimurdjatena ära kasutada. Paljudel juhtumistel aitavad töötava naisterahvad streike organiseerida ja on ühevõrdselt meesterahvastega valvekorra pikettidel.

Töötava naisterahvaste ennenägematu puudus ja toetuseta olek on suurt rahulolematust laialistes töötavate naisterahvaste hulkades tekitanud, kes korraldavad meeleavaldusi omavalitsuse asutuste ees. Meeleavaldajad nõuavad sotsiaalset kinnitust, toetusraha, kartuli ja sõe ning toiduainete väljajagamist talongide järele. Lapsed karjusid kooris: „Tööd ja leiba meie isadele!“ Üks niisugune meeleavaldus Sakssoonias lõppes koolistreigiga. Hulgalistel näljamarsidel omavalitsuse asutuste ette jätsid nälginud emad oma lapsed sinna maha ja karjusid: „Teie tahate, et meie lapsed nälga sureks, rõõmustage siis, kui nad surevad!“

Ruhri piirkonnas tungisid naisterahvad sõeladudesse, visa võitluse järele lubati raskejalgsedele ja rinnalapsi toitvatele emadele erilist abi anda. Need näljamarsid võtavad kõige teravama kuju kogu Saksamaal. Ühe streigi ajal tormasid nälginud naisterahvad politsei kallale, tõmbasid oma riided katki ja karjusid politseinikkudele: „Laskel!“ Sagedasti läheb korda naisterahvastel ühise väerinna ja revolutsioonilisel juhtimisel töötutele võita toetust, toiduainete talonge ja keldrikorterist ümberpaigutamist tühjaltseisvatesse korteritesse. Võitluses politseinikkudega on palju naisterahvaid ja isegi lapsi surma saanud.

Naisterahvaste, eriti tütarlaste militariseerimine, mida sundusliku töökohustusega läbi viiakse, omandab järjest teravama vormi. Hulgaarvulised võitlused näitavad, et naisterahvad võitlevad nende abinõude tarvitusele võtmise vastu. Berliini töötatööliste registreerimise punktis läks töötutel tekstiiltöölistel korda otsustav vastulöökk anda katsele, neid saata väljaspool Berliini asuvatele natsionaalsot-

sialistidele ülikondi õmblema, ja peaaegu ilma tasuta — söögi ja korteri eest.

Viimasel ajal on sagedaseks nähtuseks juhtumised, kus ametiühisuste bürokraadid noori tütarlapsi tööbörsele saadavad, et nad „vabatahtlikult“ töökohustuse vastu võtaks.

Sotsiaaldemokraadid ja ametiühisuste bürokraadid näitavad oma tegevusega, et nad noorte tütarlaste militariseerimisest kõige aktiivsemalt osa võtavad. Natsionaal-

sotsialistide verist kallaletungimist töölisklassile toetavad sotsiaaldemokraadid, kes natsionaalsotsialistide ees truualandlikult lõmitavad.

Viimastel aastatel kasvav naistööliste ja töötavate naisterahvaste võitlus ühises punases väerinnas näitab, kuivõrd on kasvanud hulkades usaldus Saksamaa kommunistliku partei — kui proletaariaadi revolutsioonilise võitluse ainukese organiseerija ja juhi vastu.

LASTE KASVATUSEST

Puudus, mis tuleb kõrvaldada

Eesti tööliste Haridusmajas on lastetoa küsimus viimastel aastatel üheks valusamaks küsimuseks olnud. Lastetoa peale vaadatakse kui väiksema tähtsusega küsimusele ja selle tagajärjel pööratakse sellele vähe tähelepanu.

Omaval ajal, kui lastetuba asus neis ruumides, kus käesoleval aastal oli õhtukool, siis õigustas lastetuba ennast täiesti. Lastetuba töötas vastava hariduse omandanud kasvataja juhatusel, kes oskas lastetoa tööd nii seada, et lapsed heameelega lastetuppa läksid. Lastetuba oli tõesti lastetoale vastavatele tingimustele seatud. Viimastel aastatel jätab lastetuba palju soovida, et see lastetoa nõuetele tõesti vastaks. Praegune lastetuba ei kõlba lastetoaks. Ruum on väike, õhuta, ilma päikseta. Vaevalt 4—5 last võib siia mahutada, kuid nendele ei jätku siin liikumiseks ruumi, mängimisest ei maksa rääkida.

Lasteemadel, naistöölistel ja kodustel perenaistel võetakse igasugune võimalus Haridusmaja ringidest ja hulgalisest tööst osavõtmiseks. Enne kui sügisene hulgaline töö algab, peab Eesti tööliste Haridusmaja juhatus lastetoa ja vastava kasvataja küsimuse tõsiselt läbi kaaluma ja need puudused kõrvaldama. X.

Kuidas lapsi toita

Seni ajani mõtlesid paljud laste vanemad, et lapsele võib niipalju süüa anda, kui palju ta soovib. Mõnedki emad uhkustavad sellega, et laps sööb kõike nagu täiskasvanudki inimene?

Muuseas vaatame, kui kasulik on see lapse tervisele ja arenemisele?

Kui vaatame rinnalapse toitmist, siis näeme, et emad väga hästi teavad, et mittekorralik toitmine võib lapsele saatuslikuks

saada. Laps saab mao ärrituse, jääb kõhnaks, kaotab kaalus, mis võib isegi lapse surmaga lõppeda.

Kogu Nõukogude Liidus laiendatakse laste konsulteerimise ja emade, laste kaitsepunkte, kus õpetatakse lapsi õieti kasvatama ja nende eest hoolt kandma. Need organisatsioonid on palju ära teinud, et sotsialistliku ühiskonna tulevaste ehitajate elu hoida.

Ühe aasta vanuste laste surevuse protsent langes 22 protsendi pealt — 14 protsendini. Kuni ühe aasta vanuste laste suremise peapõhjuseks oli mao ja soolte haigused. Need haigused on tingitud laste mitteõieti toitmise.

Vanemate ja tugevamate laste suremist mitteõieti toitmise tagajärjel tuleb harvem ette. Ka vanemate laste toitmine nõuab teatud toitmise seadustest kinnipidamist nii toidu kui ka aja mõttes.

Nende seaduste rikkumisega kaasas käib terve rida haigusi. Nende haiguste hulka kuulub tuntud inglishaigus — rahiit, suhkruhaigus, üldine verevaesus, varane hammaste rikkimine. Kõik need haigused tulevad ette neis perekondades, kus lapsi n.n. „hästi“ toidetakse. Laste mitteõieti toitmise oleneb ära lapse mitteõige kasvamine ja arenemine. Laps ei kasva nii kiirelt, ega võta seda kehakaalu juurde, mida kasvava ja areneva lapse organismil võiks olla.

Sellest järgneb, et tarvis hoolitseda selle eest, et laps oleks õieti toidetud, mis aga ei ole nii lihtne asi.

Eksib see, kes arvab: „et oleks aga millega toita, küll siis oskaks ka lapsi õieti toita.“

Naiskolhoosnik, kes on laudas töötanud ja noorte vasikate eest, hoolitsenud niiviisi ei aruta.

Tema teab, et kui karjalaudas on üks vilumatu inimene, siis võib see ainult kahju tuua. Arusaadav, et seda enam võib inimese mitteõieti toitmine kahju tuua.

Missuguste teadmistega peaks olema inimene, kes üht või teist moodi lastetoitmisega seotud? Kõigepealt on tarvis algteadmisi selle kohta, milleks on toitu inimesele ja eriti veel lapsele üldse tarvis.

Igasugune toit, mis inimese organismi satub, laguneb ehk „põleb“ ära, kehale soojust andes ja tema koosseisu osad lähevad meie keha uute osade ehitamiseks. Soojus annab meie kehale jõudu ehk energiat, mis tarvis elamiseks, liikumiseks ja töötamiseks.

Mille poolest erineb ses mõttes lapse organismi toitmine?

Lapsele on tarvis toitu soojuseks, liikumiseks ja tegutsemiseks. Kuid lapsele läheb liikumiseks ja töötamiseks vähem toitu tarvis kui täiskasvanule. Lapsele on rohkem toitu tarvis keha uute osade kasvamiseks.

Inimese keha on ehitatud mitmesugustest osadest, kontidest, näärmetest, rasvadest ja närvidest.

Nende osade kasvamiseks on organismile mitmekesiseid toitvaid aineid tarvis.

Järjekult peab lapse toit täiskasvanud inimese toidust erinema. See oleneb tema kasvust, s.t. vanadusest, niisama oma hulga kui ka toiteainete koosseisu poolest, — sellepärast on tarvis, et laste toit oleks mitmekesine.

Me peame meeles pidama, et toit, mis meie kehasse satub, läheb keerulisele ümbertöötamisele, mis toimub mao ja soolte kanali näärmete tegevusel.

Toit peab kergesti ja hästi seediv olema, et palju aineid kaotsi ei läheks.

Rohke toidu kaotamine seedimisel mõjub lapse tervisele halvasti. Sooltemahl, mida tarvis toidu seedimiseks, eraldub kiiremine ja tugevamini kui laps toitu sööb isuga. Sellepärast on tarvis, et laste toit oleks maitsekalt valmistatud.

Läheme üle küsimusele, palju on toitu tarvis mitmesuguses vanaduses lastele ja kuidas toitu anda. See on väga suur ja tähtis küsimus, millest meie veel edaspidi kirjutame.

Tarvis ainult meeles pidada, et ei saa olla laste üldist toitu.

Toit peab vanematel lastel olema teistsugune kui noorematel, kuivõrd neil töö ja kasvu kohaselt on isesugune toidutarve.

(Järgneb.)

MAJANDUSLIK OSA

Kartul

Kartul on parem ja odavam toiteaine. Ei ole ühegi aiaviilja kasvatamine nii hõlbus ega tema alalhoidmine nii kerge kui kartulil. Kartulist ei tüdine me kunagi ja võib juhtuda väga mitmekesiselt toiduks tarvitada, kas iseseisva toiduna või jälle leiva, tera- või aiaviilja kõrvale.

Kartulite toiteväärtus

Toiteollustest sisaldab kartul peaaegu ainult tähtsust kuni 20 prots., mis ongi kartuli väärtuslikum osa. Kartuli tähtsust on kergesti seediv. Munavalget ja rasva sisaldab ta vähesel määral, mille tõttu kartul üksi on liig ühekülgne toiduks. Sellepärast peame kartuli kõrval ka teisi toiteaineid tarvitama.

Kartul sisaldab võrdlemisi väärtuslikke toitesoolasid ja vitamiine. Kartuleid ei pea toiduks tarvitama mitte liig noorelt, samuti tuleb olla nendega ettevaatlik ka kevadel, kui neil idud ilmuvad. Peale selle, et kartulil liig noorelt ja vanalt on isesugune võõras maik, sisaldab ta mürk-

ainet, n. n. solamiini, mis peitub kartuli rohelistes osades, koore all idudes. Idanenud kartuleid, mida tuleb enne idudest hoolsasti puhastada, peab rohkem vees keetma. Keetmisevesi tuleb ära visata, mitte loomadelegi tarvitada. Vanu kartuleid on soovitatav keeta kooritult.

Kartuli koorimine

Enne koorimist pestagu kartulid porist puhtaks. Ärgu kooritagu pesematuid kartuleid. Esiteks on kartuleid pesematult paha koorida ja teiseks jäävad kartulid poriseks, nii et neid peab pesema pärast mitme vee läbi. Pesemisega uhitakse aga kooritud kartulitest hulk tähtsust välja. Koorida tuleb hästi õhukeselt, sest mida rohkem ära lõikate, seda vesisemaks jääb kartul, kuna kartulil on just koore all kindlam kiht, mis takistab vee sissetungimist kartulisse. Kooritult pannakse kartul kohe külma vette, et ta pealt ära ei mustuks. Kunagi ei pea panema kartuleid osadeks lõigatult vette ega ka neid uh-

tuma, sellega leotaksime neist hulga tärglist ja vitamiini välja. Kooritud kartulid pannakse tervele vette ja alles enne tarvitamist lõigatakse osadeks.

Kartuli keetmisest

Kuigi kartuli keetmine on lihtne, leidub siiski võrdlemisi vähe neid, kes oskaksid kartuleid tõesti hästi keeta, nii et nende toiteväärtus ja maitse seejuures ei kannataks. Muidugi oleneb kartuli väärtus ka mulla omadustest ja ilmastikust kasvu ajal. Nagu teada kasvavad liivamaal head ja kuivad kartulid, raskel savimaal aga halvad ja vesised. Samuti kasvavad kartulid kuival aastal paremad kui vihmasel. Üldse on koorega keedetud kartul parem kui kooritult keedetud, sest koor takistab vee tungimist kartulisse kui ka toiteolluste väljaligunemist kartulitest.

Palju vigu tehakse ka kartulite keetmisel. Harilikult pannakse kartulid sorteerimata, suured ja väiksed segi, patta ja keedetakse seni kuni kõik pehmed. Sel viisil saavad aga pehmeks enne väikesed, siis suured, ning väikesed vettivad kõlbmatuseni. Vastasel korral jääksid aga suured kartulid tooreks. Keetmiseks võetagu enam-vähem ühtlased kartulid. Et pealmised ei jääks tooreks, selleks segatakse alumised ülespoole.

Värskete kartulite keetmine

Värsked kartuleid tuleb keeta koorega. Olles vesised muutuvad nad kooritult keetes veelgi visisemaks. Nii siis, ainult hoolsasti enne keetmist puhtaks pesta. Nagu kõik värsked alavili, pannakse ka värsked kartulid keeva veega tulele. Vett pannakse võimalikult, vähe, et aga kartulid parajasti vees oleks. Maitseks vähe soola ja, kes soovib, võib ka tilli varsi või köömneid lisada. Keedetagu ikka heal tulel. Ei lähe värsked kartulid ruttu keema, siis jäävad nad vesiseks. Värsked kartulid keevad 10—15 minutiga pehmeks. Mida vanemaks nad aga lähevad, seda kauemini tahavad nad keeda. Keemisaega kindlaks määrata ei saa, vaid tuleb ainult proovida, millal nad on pehmed, sest liig-keemine ei ole kartulile hea. Tundub kartul kahvliga torgates pehmena

siis võetakse nad kohe tulelt, vesi nõristatakse ära ja keedunõu pannakse lahtiselt mõneks minutiks tulele, et liig vesi välja auraks. Siis laotatakse puhas paksem käte-rätt (mida tarvitatakse ainult kartulikeetmisel) mitmekordseilt üle kartulite, kaas pannakse tihedasti peale ja lastakse kartulitel pliidi serval vähe aega seista. Rätt imeb liigvee auruna endasse ja kartulid muutuvad palju muredamaks. Ka takistab käterätt kartulite jahtumist.

Vanade kartulite keetmine

Vanad kartulid kooritakse või keedetakse koorega, nii kuidas toit nõuab. Vanad kartulid pannakse külma veega keema et nad soojeneksid pikkamisi seest läbi. Soojuse mõjul lõhkevad tärglise terakesed ja tärglis muutub kliistriseks ning kartul sellega kergesti seduvaks. Vett pannakse nii palju et kartulid saaksid selles parajasti kaetud. Kooritud kartulite lisatakse maitseks soola. Nii lastakse kartulid parajal tulel pehmeks keeda. Edasi toimetatakse nii kui värsketegi kartulitega. Kartulid, mis keevad kergesti katki, võetakse kohe tulelt, kui nad hakkavad pealt lõhkema, hoolimata sellest, et nad on veel seest toored, vesi nõristatakse ära ja kartulid lastakse nagu õpetatud värskete juures, haududa pehmeks käteräti all kaanega kinnikaetud keedunõus pliidil. Kuum aur muudab nad 15—20 minutiga pehmeks ja kartulid jäävad sellejuures terveks ning muredaks. Laseme sarnased kartulid tulel pehmeks keeda, siis ei saa muud kui vesist putru. Kartulid tulevad varsti peale keetmist lauale anda, sest nad kaotavad seistes ja jahtudes palju oma maitsest.

Kartuli keetmine aurus

Kõige paremaid kartuleid võib saada aurus keetmisel. Aurus keetmise jaoks on olemas sellekohased keedunõud: kahekordne kastrul, ülemisel põhjal augud sees. Nõu täidetakse ülemise põhjani veega, kartulid pannakse ülemisse kastruli ning tihe kaas peale. Nüüd pannakse keedunõu heale tulele. Kui vesi keema läheb, tekitab ta niipalju auru, et kartulid varsti pehmenevad. Sel viisil keedetud kartulid on maitsevamad ja muredad, ega ligune neis mingisuguseid aineid välja.

Üleskutse

Ajakiri hulkadesse

Sotsialistlikus ehitusetöös on määratu-suuri edusamme saavutatud. Nii tööstu-ses kui põllumajanduses on sotsialistlikud vormid valitsevateks vormideks.

Esimesel viisaastakul läks meil võitlus selle eest, et rohkem ja rohkem tehaseid, kaevandusi ja vabrikuid ehitada, teisel viisaastakul peab võitlus minema nende kõrgustikkude omadusliku vallutamise eest. Peame selle eest võitlema, et eila kolhoosi astunud talupoega ümber kasva-tada, teda aktiivseks sotsialistlikuks ehitajaks muuta. Peame võitlema selle eest, et kõik kolhoosnikud 2—3 aasta jooksul saaksid jõukateks.

See on raske ja pikaldane töö, mida ei saa teostada ühe päevaga, vaid mis nõuab püsivat ja järjekindlat tööd ja võitlust.

Eriti suure tähtsuse omandab ajakiri, mis peab olema kollektiivseks agitaatoriks. Ajakiri peab hulke mobiliseerima rahan-dus-valmistusliku plaani täitmisele. Aja-kiri peab endiste eluviiside vastast võit-lust viima. Ajakiri on võimsaks ja tuge-vaks sõjariistaks võitluses klassivaenlase vastu.

Meie ajakiri „Naistööline ja naiskolhoos-nik“ on alnuke eestikeelne naiste-ajakiri Nõukogude Liidus. Meie ajakirja ümber peab olema mobiliseeritud kõik eestlased naistööliised, naiskolhoosnikud, kodused perenaised ja kehvik-keskmik-üksikmaja-pidajad naisterahvad.

Poliit-hulgaline kasvatustöö eestlastest naistööliste keskel on seotud suurte ras-kustega, sest neid töötab vabrikutes arvu-liselt vähe ja on laialipillatud. Kuid neist raskustest peab üle saama ja töö vääri-llele tasemele tõstma. Niisama peab erilist suurt tähelepanu pöörama koduste pere-naiste ümberkasvatamisele, neid meie pu-naseristi ja teiste ühiskondlliste organisat-sioonide ja ajakirja tööle tõmbama.

Kui töötavad naisterahvad oma ajakirja tööst eemale jäävad, tema tööle kaasa ei aita, siis ei saa ajakiri neid ülesandeid täita, mida igalt ajakirjalt nõutakse.

Naistööline vabrikus, naiskolhoosnik ja kehvik-keskmik üksiktalunaisterahvas kü-las ja kodune perenaine, — vaadake iga-üks järele, mida teie ajakirja töö tõstmise alal olete ära teinud ja mida teha tuleks? Kas naisseitsiline ise ajakirja lugeja on ja kas ta teisi lugejaid on juurde võitnud.

Oma poliitiliste teadmiste tasapinna tõst-mise eest peab võitlema iga naisseitsiline. Nad peavad ühest kui teisest poliitilisest küsimusest aru saama ja neid käsitada oskama. Naisseitsilised, teil tarvis järje-kindlalt eneste kallal töötada, et te oma klassivendadest maha ei jääks, vaid nen-dega ühesugusteks teadlikkudeks sotsia-listliku ühiskonna aktiivseteks ehitajateks oleksite. Me peame meie ajalehti ja aja-kirju lugema, et ei oleks küsimust, millest me aru ei saaks või mida me oma töös ära ei kasutaks.

Kallid naisseitsilised, võideldge ise oma õiguste eest, võideldge selle eest, et teie ajakiri saaks ilmuda.

Organiseerige hulkasid ajakirja ümber, kõrraldage kõvastilugemisi, arutage kui-das üks või teine ajakirjas ilmuv artikkel on kirjutatud, missugused puudused on ajakirjal, kuidas peab ajakiri teie igapäe-vast võitlust ajakirjas käsitama, et see hulkasid võitlusele mobiliseeriks.

Iga töötav naisterahvas, kirjuta ise ajale-hele ja tõmba ka teisi seltsilisi sellele tööle.

Looge kõige tihedam side ajakirja toime-tusega. Ühes kui teises küsimuses pöörake otsekohe oma ajakirja toimetuse poole, kes teie küsimustele viivitamatalt vastab.

Seltsimeheliku tervitusega

Toimetus.

Vastutav toimetaja: H. V i s n a p u u.

Väljaandja: „Kül v a j a“ kirjastus (изд. „Кольвая“)

Ответственный редактор: Г. Виснапу. — Технический редактор: Эд. Юргенфельд.
Издание № 126. Сдано в набор 31/VII 33 г. Подписано к печати 9/VIII 33 г. Форм. 74×105.
1¼, печ. л. Кель 10. 1 печ. л. 85.31 знаков. Всего 106.640 знаков.

Издательство „КЮЛЬВАЯ“, Ленинград 31, улица 3-го июля, № 48

Ленгорлит №20001. Тираж 2000. Изд. „Кольвая“. Заказ № 4338.

Тип. „Кольвая“, Ленинград 31, ул. Дзержинского № 49.

Hind 60 kop.

Kolhoosnik!

*Kolhoosi karjamajanduse
tõstmine on sinu käes* Kas sa oled luge-
nud raamatuid:

K. Paklar

Odav liha — Kuidas kodujäneseid kasvatada (Piltidega). 1933. a. Lhk. 52. Hind 80 k.

D. Volkov

Lambakasvatus (Piltidega). 1931. a. Lhk. 104. Hind 1 r.

I. G. Platon

Seakasvatus (Piltidega). 1931. a. Lhk. 74. Hind 90 k.

I. Sokolov

Vasikate ühine kasvatamine (Joonistustega). 1931. a.
Lhk. 40. Hind 35 k.

E. Liskun

Karja produktiivsuse tõstmise viisid. 1931. a.
Lhk. 56. Hind 50 k.

L. Ossipova

Mida peab teadma lüpsja (Piltidega). 1932. a.
Lhk. 16. Hind 25 k.

I. S. Afanasjev ja V. Krasjukov

Kolhoosi tallihõiliste brigaad. Lhk. 61. Hind 75 k

Tellimise aadress:

Ленинград, 31, ул. 3-го июля, 48. „Кюльвая“.

„РАБОТНИЦА И КОЛХОЗНИЦА“ № 51

(Ежемесячный журнал на эстонском языке)

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR